

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

Kontakt saksbehandler

Øyvind Myhren Tjøstheim, 51568760

Uttalelse - høring forslag reviderte retningslinjer - statlige planretningslinjer for klima og energi

Vi viser til oversending datert 14.03.2024, om forslag til nye reviderte statlige planretningslinjer for klima og energi.

Statsforvalteren i Rogaland har innspill til forslaget basert på de nasjonale føringene vi normalt er satt til å ivareta på i klimaplaner, og ut ifra våre erfaringer med regional og kommunal planlegging i Rogaland.

Statsforvalteren i Rogaland støtter i all hovedsak forslaget til nye planretningslinjer for klima og energi. De foreslåtte retningslinjene gir klarere og mer konkrete krav. Det er nødvendig for å kunne ha mulighet til å nå våre klima-, natur og energimål.

Samtidig vurderer vi at retningslinjene ikke vil være tilstrekkelig for å nå 2050-målene. Retningslinjene bør derfor revideres i 2030, og oppdateres til å være i tråd med lavutslipps-samfunnet, jf. Klimaloven § 4. Dette gjelder også klimatilpasningsdelen av retningslinjen.

Bakgrunn

Kommunal og distriktsdepartementet har sendt forslag til reviderte statlige planretningslinjer for klima og energi på høring. Disse retningslinjene erstatter dagens statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Forslaget til nye retningslinjer reviderer klima- og energidelen av retningslinjene. Klimatilpasningsdelen videreføres uendret.

Vår vurdering

De nye retningslinjene er en klar forbedring fra de gjeldende retningslinjene, med tanke på ambisjonsnivå, rolleavklaring, konkretisering av forventninger til de ulike forvaltningsnivåene og hvordan forvaltningen skal avveie ulike interessehensyn. I tillegg er forslaget til nye retningslinjer systematisk satt opp, og dette kan bidra til at retningslinjene kan forstås uten omfattende veiledning. Vi mener dette er et stort steg i riktig retning, og at forslaget til nye retningslinjer vil bidra til at Norge kan nå sine klimaforpliktelser i 2030 i tråd med klimaloven § 3.

Vi har likevel noen kommentarer og anbefalinger.

Natur og landbruk

I Rogaland er det utfordringer med bit-for-bit nedbygging av natur og landbruksarealer. Det bør utarbeides retningslinjer under punkt 4.3, arealplanlegging, som i større grad tar hensyn til denne problemstillingen. Dette bør også integreres i forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet. Et eksempel på dette kan være et krav til arealregnskap.

I retningslinjene punkt 1. b) står det «*livsgrunnlaget og naturmangfoldet sikres for dagens og framtidige generasjoner*». Det er likevel lite i retningslinjene som direkte bidrar til å oppnå dette målet. Et eksempel kan være at ivaretagelse av natur, artsmangfold og økosystemer innlemmes under punkt 3., generelle retningslinjer.

Arealplanlegging

Retningslinjen bør integrere Klimautvalget 2050 sin unngå-flytt-forbedre metodikk, som bygger på de samme prinsippene som KU-metodikken. Dette er metodikk som er velkjent for kommuner og fylkeskommuner. Metodikken kan bidra til bedre beslutningsgrunnlag ved å øke fokuset på å redusere tap av natur, bruke arealer som allerede er nedbygd eller å bygge på en annen måte, som er mer i tråd med naturavtalen og klimaavtalen.

For at kommunene skal kunne legge til rette for utnyttelse av lokale varme- og kjølekilder, jf. Retningslinjens punkt 4.3 d), må det sikres gjennom juridiske virkemidler. Per dags dato er det ingen mulighet for kommunene til å kreve at man utnytter lokale varme- og kjølekilder, heller ikke overskuddsvarme. Utnyttelse av særlig overskuddsvarme kan bidra til å redusere energibehovet og øke ressursutnyttelsen.

Forslag til nye statlige planretningslinjer for klima og energi er på høring samtidig som forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet. SPR-klima og energi har viktige retningslinjer for mer bærekraftig arealbruk, særlig for å redusere klimagassutslipp fra arealbruk. De konkrete kravene og føringene for arealbruk som står i SPR-klima og energi bør innarbeides i SPR for arealbruk og mobilitet. Vi viser til vår uttalelse til statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet.

Arbeidet med revidering av rundskriv T-2/16, Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet må prioriteres i tråd med føringer og retningslinjer i nye statlige planretningslinjer for klima og energi, og nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet. Dette vil bidra til at arealplaner blir bedre, at saksbehandlingstiden reduseres og det vil kunne bidra til å redusere antallet innsigelser.

Energi

Balansen mellom bærekraftig bruk av arealer, og fornybar energiproduksjon kan være utfordrende. Dette gjelder særlig større vind- og solkraftanlegg. Retningslinjen har klare krav og føringer for karbonrike arealer, men arealer som ikke defineres som karbonrike kan også ha viktig naturmangfold, og ha funksjoner som er viktige for klimatilpasning.

Ved tilrettelegging og planlegging for fornybar energi som skal plasseres i natur eller på landbruksarealer, bør det settes krav om helhetlige vurderinger og analyser av klimagassutslipp, for å sikre at prosjektene er klimavennlige.

Statsforvalterens rolle

Statsforvalterne har i sine kjerneoppgaver blant annet at vi skal iverksette nasjonal politikk og bidra til samordning i oppgaveløsningen. Vi har også bred relevant fagkompetanse innen plan, natur, klima, juss, samfunnssikkerhet og beredskap, landbruk, folkehelse med mer. Vi har tett dialog med kommunene og et sterkt samarbeid med fylkeskommunene, og vi bør benyttes for å følge opp retningslinjene på en effektiv måte.

Vi har i vår uttalelse ikke tatt stilling til, eller gitt innspill til klimatilpasningsdelen av retningslinjen, da denne er uendret. Vi anbefaler likevel at også denne oppdateres, både når det gjelder innhold og ambisjonsnivå. Vi anbefaler også at klimatilpasningsdelen integreres i samme systematiske oppsett som klima- og energidelen.

Med hilsen

Bent Høie (e.f.)
statsforvalter

Marit Sundsvik Bendixen
fylkesmiljøvernshjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune
Miljødirektoratet

Postboks 130
Postboks 5672 Sluppen

4001
7485

Stavanger
TRONDHEIM